

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 132.

V Ljubljani, v soboto 11. junija 1892.

Letnik XX.

Nujni predlog

poslanca Pfeifferja in tovarišev.

V včerajšnji seji državnega zbora je poslanec Pfeifer s tovariši stavil nastopni nujni predlog:

Dne 30. in 31. maja t. l. je obširne okoliše črnomaljskega, novomeškega in krškega okraja zadelo strašna toča, uničila sadje, vinske in poljske pridelke, vzela že itak revnemu prebivalstvu najpotrebnejši živež in setev ter provzročila veliko bedo.

Na podlagi § 42. poslovnega reda predlagam:

„Visoka zbornica naj sklene: C. kr. vlada se pozivlja, da prej ko mogoče poizvé, koliko škode je toča dne 30. in 31. maja naredila v dotičnih občinah črnomaljskega, krškega in novomeškega političnega okraja, ter na podlagi poizvedeb pomoči potrebnim občinam nakloni podpore iz državnega zaklada.“

Ta predlog je utemeljeval, kakor sledi:

Vremenske nezgode, ki že nekaj let obiskujejo deželo kranjsko, postajajo vedno rastoča nesreča. Minolo leto so mrz, povodnji, toča, peronospera in trtna uš v nekaterih krajih dežele provzročile toliko revščino, da so deželni odbor in zasebni dobrotniki morali z darovi lajšati to nesrečo, o kateri se je dne 8. oktobra 1891 govorilo tudi v tej vis. zbornici ter naročilo vladi, naj nemudoma poizveduje o škodah in potrebno ukrene za podporo pomoči potrebnemu prebivalstvu.

Tudi na Češkem, Moravskem, v Šleziji, Galiciji, Dalmaciji, na Tirolskem in Štajerskem so lansko leto vremenske nezgode naredile veliko škodo in sl. vlada je od zbornice zahtevala 360.000 gld. kredita, da olajša prebivalstvu revščino. In čudno, dežela kranjska od tega kredita ni dobila nobene pomoči! Državni zbor je bil pripravljen kaj storiti, tudi vlada je bila naklonjena, deželna vlada pa ni nasvetovala potrebne podpore, in tako so bili vsi koraki brezuspešni. Načrtujem se, da vsaj letos brez uspeha ne apelujem na državo.

V formalnem oziru nasvetujem, naj se ta predlog z vsemi mogočimi prikrajšavami, ki jih dopušča

opravilni red, izroči budgetnemu odseku v poročanje. (Dobro.)

Predlog je bil sprejet.

Nemški „schulverein“.

Iz Celovca, 10. junija.

Kaj ne, g. urednik, gorka solza srčnega sožalja se Vam je utrnila iz očesa, ko ste čitali o zborovanju „xxt“ „školovitega“ nemškega „schulvereina“, kjer so zbrane visoko-nemške korifeje tako svetobolno in bridko jadikovale pred „inspektoratom“ pruskim profesorjem o „obupnem“ (?) stanju „stiskanega“ nemštva v Avstriji. Da ste pa čitajoč gostobesedne „Herzensergüsse“ „ginjenih“ nemških prvakov o „zatiranem in v kot postavljenem“ nemštvu vendar-le zmajevali neverojetno z glavo, — je več kot gotovo!

Moral je biti zares sijajen „dirindaj“, ker so mu komuvali tako „visoke glave“ kot minister Kuenburg, cesarski namestnik Kielmannsegg, župan Prix itd. No, vsekako je to vse za naše razmere značilno in pomenljivo, čemur se pa ne smemo preveč čuditi. Da je bil pri zborovanju navzočen i zastopnik nemškega „schulvereina“ iz Berolina, katerega je načelnik avstrijskega „schulvereina“ pozdravil kot „inspektorja nemškega delovanja v Avstriji“ — to mora menda že tako biti, ker se ponavlja prav leto za letom, kakor je znamenito in menda tudi „samo ob sebi umevno“ i to, da dobiva naš „patrijotični schulverein“ novce (in ne malo!) iz eldorada naših „schulvereinovcev“, blaženega „reicha“.

Potrebne refleksije k vsemu temu napravi si cenjeni čitatelj sam!

Kakor se dá misliti, premlevali so „schulvereinovci“ pri svoji skupščini i koroške razmere. Že prvi večer oglašil se je znani A. pl. Dummreicher, kojega baje spreletava vsakikrat, kedar sliši ime „Slovenec“, pravcati „furor teutonicus“, a ki nosi v kljub temu vse slovensko slovstvo pod pazduho po svetu (ipsissima verba!) — in tožil: „da se ni samo v severnih deželah za Nemce toliko go-

tovo shujšalo, in le negotova mrvice zboljšala, marveč so i na jugu nasprotniki nemškega življa tako napredovali, kakor nikoli poprej, ter so v najtemnejših urah narodnega boja v osemdesetih letih ni storilo toliko zoper „stare narodnostne razmere“ na Štajerskem in Koroškem, kakor zadnjih dva najstih mesecev.“

Pač precej nadute smelosti mora imeti, kdor dejanske razmere na tak način stavlja — na laž! Učeni g. Dummreicher brž ko ne sam sebi ni verjel, ko je izustil prej navedene besede, marveč se je izvestno hotel le malo pošaliti s svojimi potrpežljivimi poslušalci ter jim natvezal tako velikega medveda le v poskus, kakšna porcija drznih lažij se „razsodnemu nemškemu občinstvu sme brez ugovora ponuditi!?”

Še bolj na široko je o koroških razmerah česnal poročevalec dr. pl. Krauss. Pokadil je najprej do dobrega kolovodjam germanizacije na Koroškem, češ, da so začeli delati po dobro premišljenem načrtu zoper „die Ueberwucherung des Windischen im Lande!“ Da bi se na shodu kakšnega slovenskega društva govorilo v tem smislu in na tak način, kako bi zagnalo krik vse nemško-židovsko časopisje od sinje Adrije do Krkonoskih gor, jadikovaje o „nestrpnosti“ Slovencev! Da se pa tako beseduje na shodih „patrijotičnega“ in „nepolitičnega“ „schulvereina“, to, bratec, je kaj drugega!

Mimogredé bodi omenjeno, da je lansko jesen rekel g. naučni minister pl. Gautsch v znanem svojem odgovoru zoper poslanca Kluna, da na Koroškem Slovenci postopajo, boreč se za narodno enakopravnost, preveč „po načrtu“. Sapienti pauca! (Konce sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. junija.

Notranje dežele.

Schulverein in škof Bauer. Škof Bauer je sedaj priobčil v „Vaterlandu“ pojasnilo o dogod-

LISTEK

Črtica o somatologiji.

(Po predavanju dr. Žlobudrala priobčeno za kratek čas Ljubljani, 11. junija.)

IX. Zobje.

Da moremo hrano že v ustih na pol prebaviti, kakor trdijo izvedenci, imamo zobé, ki so ob enem potrebni tudi jeziku, da lažje in razločneje govorimo. Imamo jih pa tudi za to, da se jezik za nje skriva, kadar noče ali ne sme govoriti. Od todi tudi, „velevnik“: „Jezik za zobmi!“ — Po svoji kakovosti so lahko dobri, slabi ali pa ničvredni. Kakšni so prvi in koliko so vredni, vé najbolje, kedor jih še ni pokvaril. Kedor pa hoče iz lastne skušnje vedeti, kakšni da so slabi ali pa ničvredni, ima za to več pomočkov. Pri dijaki priporočajo posebno „Studentenfutter“; splošno pa tudi premrzlo ali prevroč pijačo, sol, sladkor itd. Neki Belokranjec je celó pravil, da ima slabe zobe za to, ker je precejšnja „barigeljco“ vina z zobmi nesel iz kleti.

Po velikosti so dolgi, kratki, lopatasti ali pa tudi taki, kakoršne imajo polhi in pa glo-

daleci sploh, da sta namreč podočnika daljša, nego drugi. Gledé barve pa so beli, rumenkasti ali pa črni. Bele ima iz početka vsakedo, druge večji del tisti, ki tabak žvečijo, črne pa kadilci in pa „kofetarji“. Najbolj bele imajo zamoreci, kar je posebno znamenito. Največji zob vsaj na Kranjskem, je „Babji zob“ blizu Bleda na Gorenjskem, najmanjši pa ima čas, ker ga niti videti ni, pa vendar ž njim vse uniči, seveda le „s časoma“.

Kar moramo v glavi prestati bolečin, še najbolj slovó zobne bolečine, ker vsled njih vsa glava trpi. Je pa res včasih tako „h'd“, da bi človek iz kože skočil, (kaj pa da, če bi vedel, da bo zopet srečno nazaj zlezl). Nekateri se pri taki priliki tako zvija, da bi bil prav dober za v kak „cirkus“ kot „Kautschukmann“. — Da se odpravijo, priporočajo kot najcenejše in najradikalnejše sredstvo „kleščé“; kedor pa hoče večkrat in dražje plačevati od njih, naj se izroči kakemu zobozdravniku, ali pa naj rabi razne „zobne vode“ in „paste“. Kadar se začno zobje majati, je pri ženskah zadnji čas, da se možé. Če pridemo ob zobe, damo si lahko ustaviti umetne, ki sicer precej veljajo, pa imajo to dobro, da nikoli ne bolé. „Dandanes, pravijo, gre vse nazaj in peša“,

— tako je tudi z zobmi, kajti nekdanji ajdovski ljudje so imeli baje tako trdne, da jim je bila prava malenkost pregrizniti branji zob ali konjsko podkev.

Zverine imajo veliko huje zobe, kakor človek in bore tisti, ki ga „pohrustajo“, vendar pa je tudi hudo, če kedo ljudem „v zobe“ pride. Veliko nam lahko sitnosti prizadeva celo tak, ki se mu še „mleko“ zob drži. Z zobmi se tudi „škriplje“, kadar je človek prav jezen, ali pa „šklefeta“, kadar mu je prav mrz. Kažemo je pa zlasti, kadar se smejamo. V šoli je smeh prepovedan, torej tudi profesorji nimajo radi, če kedo zobe kaže, namesto, da bi na vprašanje odgovarjal, n. pr. „Warum denn immer Zähne zeigen, wir haben ja auch Zähne!“ — Kar jemo, to se zob prime in človeku lahko prouzroči ukor, n. pr.: „Donner und Doria, reisst dort ein Kerl 's Maul auf! Der meint gewiss, weil 's heisst: „Morgenstunde hat Gold im Munde“, er müsst der ganzen Compagnie das Stück Kommissbrot von gestern Abend noch zeigen!“

Pri malokaterem človeku so zobje toliko potrpežljivi, da bi učakali visoko starost, pa tudi v novič nočejo vzrasti, če smo je že zgubili. Pravili pa so

kih v Krumlovu in Ivančicah. Iz tega pojasnila razvidimo, da je v Ivančicah škofa Baura dr. Keckeis v šoli imenu „schulvereina“ tako nagovoril, da je bilo videti, da hoče sumničiti duhovščino, ki ni naklonjena „schulvereinu“. Vidno je torej, da so schulvereinovi mislili le škofa nahujskati proti duhovščini, pa so dosegli, da jim je višji cerkveni pastir nekaj nepovoljnih resnic povedal. V Krumlovu je škof Bauer v tretjem razredu nemške meščanske šole opazil, da so le trije učenci apostolsko vero v nemščini molili, drugi so pa molčali, ker so jo znali moliti le v češčini.

Cehti in Poljaki. Včeraj smo omenili, kako sodi ruski list „Denj“ o potovanju čeških Sokolov v Nancy. Danes naj omenimo, da ta list pripisuje s slovanskega stališča veliko večjo važnost izletu čeških „Sokolov“ v Levov, ki ima namen zblížati Poljake in Čehe. Ta zblížanje, pravi ta list, je vsakako več vredno za Čehe, nego platonične simpatije Francozov do Čehov. Mi smo že večkrat priporočali zblížanje mej Čehi in Poljaki in grajali Mladočehe, ki s svojo politiko ovirajo tako zblížanje. Sedaj pa vidimo, da celo v Rusiji poznajo važnost tega zblížanja v političnem oziru.

Vnanje države.

Rusija, Nemčija in Francija. V Kiehu je ruski car bajé cesarju Viljemu zagotavljal, da on želi le mir in nikakor ne bode podpiral Francozov, ko bi hoteli sprožiti alzaško vprašanje. Cesar je imenoval cara admiralom „à la suite“ nemške mornarice. V Nancy se je pa pripeljal ruski veliki knez Konstantin in s tem dal Francozom upanje, da se sklene zveza mej Francijo in Rusijo. Na videz je ruska politika tukaj v nekakem nasprotju, na jedni strani se kaže prijazno Nemeem, na drugi pa Francozom. V resnici pa to le kaže, da v Peterburgu niso naklonjeni niti Nemeem, niti Francozom, in hočejo ohraniti prijaznost obeh do odločilnega trenutja, ko pride vzhodno vprašanje na vrsto. Tedaj se bodo Rusi zavezali s tistim, kdor jih bode pripravljen podpirati. Kdo pa ima Alzacijo in Lotaringjo, to Rusom ni nič mar.

Bolgarija. Ruski listi vedó večkrat mnogo povedati o nasprotstvih mej Stambolovom in knezom Ferdinandom. Posebno „Novoje Vremja“ je že neštévilkokrat trosilo v raznih oblikah take novice mej svet. Sedaj pa prihajajo celó ruski listi do prepričanja, da na veem tem ni nič resnice. „Denj“ misli, da te vesti razširjajo le emigrantje, kateri bi se radi pobotali s knezom Ferdinandom, da odstrani Stambolova in izmej njih katerega pokliče na krmilo. Mi smo že dolgo tega mnenja. Dobro je, da tudi v Rusiji prihajajo do prepričanja, da ni vse res, kar jim bolgarski emigrantje natvezijo. Morda naposled v Peterburgu še celó pridejo do prepričanja, da emigrantje niso nič večji prijatelji Rusije, nego je Stambolov, da se ji le zaradi tega laskajo, ker želé, da bi jim Rusija pomagala na državno krmilo.

Makedonija. Pri bolgarski sinodi je vložil tožbo Teodozij, bivši škof v Skopljah, proti eksarhu, ki ga je odslovil brez sklepa sinode, kar je proti kanoničnemu pravu bolgarske cerkve. Kot povod, da je odstavlil Teodozija, navaja eksarh, da se je ta škof prizadeval cerkev v Makedoniji odtrgati od eksarhata in s samovoljnimi sredstvi skušal povečati svoje dohodke. Bolgarski listi pa trdijo, da so proti Teodoziju intrigovali Rusi, ki si prizadevajo iz Makedonije odstraniti vse osebe, katere pospešujejo bolgarstvo v tej deželi.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 10. junija. (Pozdrav katoliškemu shodu.) Kakor je „Slovenec“ že poročal, priredili so ljubljanski gg. bogoslovci binkoštni torek zvečer slavnostno akademijo, kot po-

o nekem „generalu“, da je bil s sto leti popolnoma ob zobe in ob lase; ko pa je bil star 120 let, dobil je čisto rumene lase, pa tudi vse zobe. Koliko let je vžival to nenavadno srečo, — ni znano.

Kogar je že kedaj zob bolel, ali če je imel „skomine“, pritrtil mi bo, da imajo zobje tudi mrvo „elasticitete“, ker se pri taki priliki „potegnejo“. Kedor je lačen in pride v gostilno, vpraša navadno, če imajo kaj „za zobe“; če mu pa oštir prinese le „za en zob“ kruha ali mesa, je seveda premalo. Zobje so včasih krivi, da se komu pri govorjenju jezik „zapleta“ in da vsled tega jeclja, kar je prav nerodno zanj in za druge. Neki tabakar je vrste prišel je v „opalto“ kupiti si „trabuko-smodko“. Na vprašanje, kaj želi, pravi: „Tra—ta—ta—tra — — —“. „O vi menite najnovejši „Marsch“; dobite ga pri knjigarju I. v sosedni prodajalnici“, — odgovori mu prodajalka.

Z zobmi, pravijo zakonski možje, je kakor z ženskami: Sitnosti nam prizadevajo, predno je dobimo, ko je imamo, pa tudi ko je izgubimo. Toda: „Alles geht vorüber! Das ist das Uebel am Guten und das Gute vom Uebel“.

zdrav katoliškemu shodu. Misel je bila izvrstna. Za I. slovenski katoliški shod se moramo naukuševati, moramo zanj agitirati, ako hočemo, da bo slovesen, vspesen.

V ljubljanskem semenišču gori ogenj naukušanja za shod — priča akademija — in to je velikega pomena, ker iz semenišča se bo razširilo s semeniščniki po vsej deželi. Razven slovenski katoliški shod so pa bogoslovci imeli še drugo misel pred očmi: katoliško vseučilišče v Solnogradu. In ta je bil prav za prav poglavitni smoter večera. Kako so gospodje vneti za katoliško vseučilišče, videlo se je očitno. V preslovu je četrtoletnik g. Jos. Gruđen omenil sicer najprej slovenski katoliški shod, zatrjujoč, da tudi bogoslovci vedno mislijo nanj, a hitro je prišel govor na katoliško vseučilišče; v res lepi, pesniški besedi je pripovedoval, kako se je glas po katoliškem vseučilišču čul že od leta 1856, a da je pozneje utihnil, a sedaj da hoče duhovska mladež vse širne Avstrije, zaupajoč v pomoč od zgoraj, gojiti to misel tako dolgo, dokler je ne uresniči. In malo pozneje je stopil na oder gospod semeniški duhovnik Ivan Renier ter nam v prekrasnem, mojsterskem govoru slikal apostolstvo katoliškega vseučilišča.

Dobro je označil potrebo takega vseučilišča uprav v Avstriji. Drugod so laži-vedo že potisnili v kot, pri nas je še v cvetju; drugod so veri nasprotne podméne (h'poteze) že premagali, pri nas v Avstriji se še na vseučiliščih za-nje ogrevajo. Moč ima pa pri nas sovražna veda zato tako, ker katoliška še ni dovolj razširjena. Saj tudi jeseni, ko prirastejo bledobarvene cvetke iz tal, one veljajo za najlepše, ker drugih več ni. Katoliško vseučilišče pa bo imelo nalogo, vzgajati verne može, katoliške učenjake. Avstriji verno udane državljane; to vseučilišče bo spajalo vseh avstrijskih narodov vseučiliščne mladež in s tem utrjevalo vez edinosti med narodi, podpiralo torej Avstrijo samo.

Toda škoda se mi zdi govora, da bi pravil njegove prelepe misli, g. govornik ga mora objaviti, da ga bode vsakdo lahko vsaj čital in se ogreval z njim, kdor ni mogel slišati žive besede. Le to rečem: vtis je na poslušalce napravil ta govor — nepozaben.

Pa mladenškemu naukušanju za veliko, katoliško idejo ni bilo še dosta, le z besedo razodevati svoja čustva; tudi oči naše naj bi gledale že naprej, kako bo katoliško vseučilišče izvrševalo svoje apostolstvo.

Zadnja točka vsporeda je bila namreč „universitas catholica“, alegorična živa podoba z melodramo, katero je uglasbil P. H. Sattner. Bila je podoba čarobna. Na vzvišenem kraju je plaval genij, držeč v rokah križ, znak krščanstva, in v ta križ so se ozirale vse vede, zastopane po štirih akademikih: bogoslovcu (g. Levičnik), modroslovcu (gospod Renier), medicincu (g. Medved Anton), pravniku (g. Nadrah).

Lepe besede za melodramo je zložil J. Volc. Stori! je pa za slavnostno akademijo mnogo tudi preč. g. p. Hugolin Sattner. Vodil je petje, slišali smo veličastni 135. psalm, Wittovo kompozicijo; uglasbil je tudi ganljivo melodramo. Kaj milo se je glasila tudi pesem „Ljubezen domovniška“, zložil A. Medved, uglasbil Ant. Förster. Ko sem čul to pesem, sililo se mi je vprašanje: „Ti gospodje naj bodo brezdomovinci, ko s takim žarom pojó:

Potuje v daljino naj tujino,
Pred sabo zrè naj rojstni kraj,
Ljubiti svojo domovino
Vsakdo dolžan je vekomaj?

Pomagati sta morali lepi ideji onega večera pa tudi dve glasbeni orodji: citre in klavir, ki sta pokazali, da se goje v semenišču tudi lepe umetnosti.

Dospelo je pet telegramov, od goriških in mariborskih bogoslovcev, od pomožnega škofa dr. Katschthalerja in nadškofa Janeza iz Solnograda ter iz Tridenta, ki so bili vsi sprejeti z radostjo.

H koncu naj le še to omenim, da so mil. gospod knezoškof izpregovorili po slavnosti nekaj lepih besedij: bodrili so vrle gg. bogoslovce, naj se v teh hudih časih oklenejo poleg goreče molitve in stanovskih študij tudi modroslovja, in pripravljeni naj bodo za svete ideje katoliške tudi kaj trpeti — brez trpljenja niso prišle te ideje med ljudi, brez trpljenja se tudi ohranile ne bodo. Potem so podelili vsem navzočim svoj višepastirski blagoslov.

Trajala je slavnost dve uri. Bilo je nekaj gospodov kanonikov, nekaj drugih gg. duhovnikov iz Ljubljane in z dežele in Alojzniki. To je bil po-

zdrav katoliškemu shodu. Upamo, da takrat bo prostor bolje porabljen in da bodo zastopani mnogi, mnogi razumniki svetnega stana, ker ta večer ni bilo videti nobenega.

Iz Prage, dne 7. junija. (Grozna katastrofa v pribramskih rudnikih.) [Konec.] Kako je nastal požar v Marijinem rovu, še ni dokazano; rudniški veščaki trdijo, da vsled neprevidnosti ali ker je počila nekomu svetiljka. Vsled tega razpoka nastal je grozoviti požar, in baš ta je prouzročil katastrofo; vsled požara so se pa uneli po vseh hodnikih skladi „dinamitovega praha“, iz kojega se izcimijo pri požaru strupeni plini, ki na mah zadušé rudokope. „Dinamitovi prah“ so ostanki zgorelega dinamita, koji po vsakem razstrelu pri trganju skal v rovih pokriva hodnike kakor bela moka. Tekom 15 let rabijo v pribramskih rovih dinamit za razstrelbo skal, in nabrala in nakopičila se je v tej dobi po vseh hodnikih Marijinoga rova po stenah in na stropih taka množica tega prahu, da so ti skladi slični kapnikom v postojinski jami. Če se ti skladi unamejo veled velike vročine, zadušé se, ko bi trenil vsi ljudje takoj po hodnikih in rovih, kar se je i tu pripetilo.

Po verodostojnih virih rudniških uradov in nadzornikov se je pri tej katastrofi ponesrečilo 413 pribramskih rudokopov. Toliko ljudij pogrešajo v rudniških seznamih. Ljudje sicer govoré, da bode mrtvih nad pet sto, toda te vesti so pretirane in neresnične. Dokazano je, da se je usodni dan peljalo v 4 brezovske rove 520 rudokopov; izmed teh je o pravem času pobegnilo 105, omamljenih so pa potegnili iz jam 13. Groze in žalosti veled izgube svojih mož umrli ste včeraj ženi dveh rudokopov; dopoldne je pa stekel celo pes, ki je begal v vzdušju plinov, kateri so pohajali od mrtvih nesrečnikov; psa so ustrelili na nekem vrtu.

Videti je, da je previdnost božja odločila, kako naj narod češki vedno ima v mislih, da je na svetu vse minljivo, in le višje blagré čísla.

Opušeni vsled pribramske katastrofe postali so povsod predmet javne in zasebne dobrotelnosti. Država, kot imetelj pribramskih rudnikov, lotila se je inicijative; med prvimi je bil cesar sam, ki je dal 10.000 glđ. Vsi praški listi objavljajo že prve zbirke za nesrečne rodbine.

Iz pribramskih rovon klicali so v groznem trenutju zvonci — na pomoč. I jaz danes primem za zvonec in zvonim: Pomagajte sirotam in vdovam pribramskim, teh je 1100! Zvonite i Vi s srebrnjaki, za koje so v Pribramu kopali srebro. Zvonimo z molitvijo, da bi bil Oče nebeški milostiv dušam ubogih rudokopov; prosimo tudi Boga tolažbe za nesrečne ostale.

Iz Prage, dne 8. junija. (O pribramski nesreči.) Položaj, v kakeršnem se nahaja danes Pribram in okolica, opisati se dá z dvema besedama, te sta: solzé in — karbol! Žal in ból in razkuževalna sredstva zoper okužen zrak. Biva li človek samo dva dni v nesrečnem rudniškem mestecu, domov se vrača z rosnimi očmi, obleka pa izpareva karbol. Ménim, da ga ni človeka, kateri je bil prisoten kakemu skupnemu pogrebu, da ne bi bil plakal, če treba, skrivaj za kakim spomenikom na grobišču ali kje v koticu.

Tu nočem opisati na drobno danes posamičnih groznih prizorov, ves obraz nečuvne strašanske katastrofe, čitatelji vedó že iz prejšnjih poročil, svoje sožalje mogó skazati i de janskij!

„Debače“ ... skaza ... bil je te dni primeren naslov grozni pribramski dramí, kakor v Zolovem romanu, koji opisuje smrt človeških tolp na bojnem polju, polnem gnijočih trupel in kugo, morečo vsa živa bitja, katera so ostala po mesarskem klanju pri življenju ...

Na stotine iz stotine božjepotnikov, koji so o Binkoštih prišli od blizu in daleč, a tudi iz Prage k Materi božji na Sv. Goro nad Pribranom, bežalo je pred otrovnim zrakom nazaj na pribramski kolodvor, kjer je bila grozna gneča.

Ganljiv prizor vršil se je včeraj na grobišču v Brezovih Gorah in v Pribramu. Namestnik grof F. Thun, dospevši rano v drugič v ta nesrečni kraj, obveselil je nesrečne rodbine z vestjo, da cesar in cesarica pošljata osiročenim rodbinam 10.000 glđ. Na to je šel naravnost s kolodvora na pribramsko grobišče ter je ondi položil na skupni grob rudokopov prekrasen palmov venec, okrašen z vijoličastimi mačicami in šopki pestrobarvnih rož in ka-

(Dalje v prilogi.)

melij. Na dragoceni venec bila sta pripeta črn in žolt svilen trak, na kojih je blestel zlati napis:

„Mistodržitel království Českého věrným obětóm svého povolání!“

(Namestnik češkega kraljestva zvestim žrtvam svojega poklica.)

Sličen venec položil je namestnik na skupni grob rudniških žrtov na grobišču v Brezovih Gorah.

Rudokopi bodo jutri pričeli zopet svoje delo pri strojih, v puharnah, v plavežih, fužinah in upravnah. Zajedno sklicuje rudniško ravnateljstvo jutri vse delavce k rovom, kjer bodo prečitani seznanjeni imen rudokopov, da se nadrobno izve, koliko tovarišev še nedostaja v njih vrstah in koliko žrtev je ugonobila ta nepopisna nesreča.

V Zagrebu, 9. junija. Zagreb dobi čez dve leti krasen spomenik pesnika P. Preradovića. Našel se je namreč mlad domoljub, poseben prijatelj hrvatske književnosti, ter je podaril 12.000 gl., da se postavi glasovitemu pesniku spomenik v mestu Zagrebu.

Vso skrb v tej zadevi je poveril mlademu ali temeljitemu poznavatelju književnosti hrvatske, vseučilišnemu prof. dr. M. Šreplu, delo samo pa našemu dičnemu Rendiću. Kip bode vlit od medi v telesnej velikosti, a podnožje bode od domačega marmorja. Spomenik mislijo postaviti na desno od akademične palače, dočim bi sčasoma prišel na levo spomenik Gundulićev.

Ime darovatelja je za zdaj zamolčano, samo toliko se je povedalo, da je pritrženec stranke Starčevićeve.

Te dni je prispelo iz Trsta v Zagreb tudi poprsje pisatelja Šenoe, katero je bila „Matica Hrvatska“ naročila pri Rendiću za oni višek, ki je preostal od nadgrobne spomenika pesnikovega. „Matica“ bode izročila to poprsje o svojem času mestni občini zagrebški.

Ker je bil pokojni Šenoe pravi pesnik mesta Zagreba, — njegovi historični romani opisujejo stari Zagreb, — mislijo nekateri, da bi se njegovo poprsje postavilo v gornjem mestu, drugi pa so tega mnenja, da bi se na severni strani Zrinjskega trga postavil novi red poprsij znamenitih mož iz nove dōbe, kakor so že na jugu iz stare dōbe.

Ker se bode pa mestni perivoj razširil do novega kolodvora, treba bo misliti tudi na ta del, pa bi bilo morda dobro, da bi se tukaj postavil jeden red poprsij glasovitih mož hrvatske zgodovine.

Po devetintridesetletni delavnosti umirovljen je ravnatelj našega arheološkega muzeja, prof. Šime Ljubić. Že kot gimnazijalni profesor na Reki je bil književno delaven, a ko je prišel v Zagreb kot ravnatelj omenjenega zavoda, ni minulo nobeno leto, da ne bi bil oglasil kakšnega temeljitega spisa o naših starinah.

V zgodovinskih spomenikih, ki jih izdaje jugoslovanska akademija, zbral je iz benečanskih arhivov neizmerno mnogo gradiva za jugoslovansko zgodovino; posebno pa se je proslavil z delom „Jugoslavenski novci“. Po tej knjigi je proslul po vsem učenem svetu ter je v tej stroki znanosti poznat kot jeden prvih učenjakov.

Ravno tako je pa tudi čislán med učenjaki kot izvrsten poznavatelj prazgodovinskih in rimskih starin v naših krajih. Največji učenjaki te stroke so se obračali nanj iz Nemčije, Francoske, Italije itd. Ob jednom je vredoval „Arheološki Vestnik“ ter bil predsednik društvu arheološkemu.

Šime Ljubić si je pridobil za znanost neizmerenih zaslug, pa se mu bode našel tudi težko dober naslednik, ki bi onako slavno tudi v inozemstvu zastopal naš muzej. Vrh tega pa je Ljubić ostal domoljub stara korenine ter se ni dal omajati v nobenem pogledu. Čast takemu možu!

Pri nas se je petindvajsetletnica kronanja našega kralja in kraljice prav tiho obavila. Po cerkvah so bile svečane službe božje, mesto pa je bilo navadnega lica. Le na redkih hišah je bilo opaziti narodnih in cesarskih zastav.

Od hrvatskih dostojanstvenikov so povodom teh svečanostij odlikovani samo trije z naslovom tajnega svetovaleca, namreč: nadškofijski vikar posvečeni škof Janko Pavlišić, grof Rudolf Erdődi in baron Ottenfels-Gschwindt.

Mestno zastopstvo zagrebško ni bilo v deputaciji, ker ni ban vodil Hrvatov pred kralja, nego minister Szapary. Poslali so samo adresu, kakor je bilo v zadnji seji sklenjeno in sem v zadnjem dopisu omenil.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. junija.

(Imenovanje) dvornega svetnika gosp. Filipa Abrama, ministerskim svetnikom v pravosodnem ministerstvu in personalnim referentom za Štajersko, Koroško in Kranjsko je vzbudilo v nemško-liberalnih krogih veliko nevoljo, kajti g. Abram je rojen Slovenec in se kot uradnik oziral na narodno enakopravnost. Graško nadsodišče je za to mesto predlagalo dr. pl. Filduga in nemški vodje so delali z vso silo za-nj. Ker se jim trud ni posrečil, zato sedaj velik krik. Načelne važnosti je to imenovanje, ali pa bode imelo tudi kaj dejanske veljave, o tem nas pouči bodočnost. Nikakor pa ni to imenovanje prezirano Nemcem na korist Slovincem, kajti gospod Abram je le objektiven uradnik, ne pa politik.

(Premembe v pravosodni službi) Okr. sodnik M. Morocutti je premeščen iz Trbiža v Judenburg; okrajnima sodnikoma sta imenovana pristav pri graškem deželnem sodišču, dr. Karol Pražak za Trbiž, in pristav v Mureku, Julij Schneider, za Gor. Zeiring.

(Iz Krškega) se poroča, da je državni in deželni poslanec g. V. Pfeifer zaradi mnogih poslov odpovedal se županstvu. G. Pfeifer je v Krškem županoval od l. 1875 ter si v vsakem oziru pridobil mnogo zaslug.

(Od Kolpe) se nam piše: Poročalo se Vam je že o škodi, katero sta napravili toča in ploha po raznih krajih Bele Krajine in po sosednem Hrvatskem pretekli teden. Pa še zdaj imamo vedno slabo vreme. Vedno dežuje, bliska in grmi. Ploha nastane zdaj tu, zdaj tam. Odnáša rodovito zemljo, razdira ceste in pota. Delo je zaostalo, ljudje ne morejo okopavati koruze ne ogrnjati krompirja, kar je že silno potrebno. Tudi za grozdje, kar ga nam je še toča pustila, je zelo slabo, ker ne more cvesti. V Gradeu se je 7. t. m. zgodila zopet velika nesreča. Lahinja je vsled vednega deževja silno narastla ter prinašala hlode od Črnomlja. Dva moža stopita v mali čoln, da bi spravila hlode na suho. Veslanja nevarna prideta po neprevidnosti v deroči tok in se bližata slapu. Ko eden zapazi nevarnost, skoči v vodo in srečno priplava h kraju. Drugi, Petrovič, ki ni znal plavati, ostane v čolnu. Čoln se prekuče čez slap in z njim nesrečni mož. Prime se za čoln, pod slapom sučejo in vrté peneči valovi čoln in nesrečnega moža nad pol ure. Mož se drži tako dolgo čolna, da ga moči zapustiti in izgine v valovih. Strašni prizor je gledalo sočutno mnogo ljudstva, pa nihče ni mogel in ni vedel pomagati nesrečnežu. Drugi dan v jutro so dobili njegovo truplo malo korakov od nesrečnega mesta na dnu vode. Petrovič je zapustil vdovo in tri male otročiče. Vsakemu, ki je poznal rajkega Petroviča, je žal pohlevnega, delavnega in poštenega moža. Bog mu daj dobro!

(Koroški učitelji zoper slovenski ponk!) Zadnjemu „Miru“ se poroča iz Čač v Ziljski dolini, da tamošnji učitelj z neznanim pritiskom in na prav umazan način, ki nam zopet v pravi luči kaže koroške razmere, dela zoper slovenske ure, ki so se po ukazu koroškega deželnega šolskega sveta vpeljale na Koroškem. Omenjeni učitelj je na šolsko desko zapisal besede: „Der Gefertigte ersucht, ein löbl. Ortsschulrath in Sack möge sein Kind N. N. von dem Besuche des slovenischen Unterrichtes befreien.“ Nato je otrokom velel, naj ta stavek prepisejo, dadó domá od očeta prepisati in naj listek z očetovim podpisom zopet v šolo prinesejo. — Koliko se jih je usedlo na te limanice in svoje otroka tako „oprostilo“ slovenskega pouka, se ne pové. A v koliko se tako perfidno ravnanje vjema z učiteljskim stanom, to nam je tudi nerazumljivo in mogoče le na Koroškem. — Tudi iz Št. Jakopa v Rožu se poroča, da tam zaradi slovenske šole bega ljudstvo z lažmi in popolnoma nezakonitim postopanjem kot hud nasprotnik slovenske šole že sloveči učitelj Oman. Učitelj Oman si prosti čas najrajši preganja s tem, da nabira pri odvisnih in nerazsodnih bajtarjih podpise zoper slovensko šolo, ki je njemu kakor njegovim pokroviteljem bodeč trn v peti! — Tako na vseh koncih in krajih delajo največ učitelji zmešnjave zoper slovensko šolo, a liberalni listi in deželni ter državni poslanci trobijo med svet laži, češ, da slovensko ljudstvo ne mara slovenskih šol! Da, če na Koroškem pešica

nemčurskih učiteljev, ki je svojemu materinemu narodu že davno obrnila hrbet, predstavlja slovensko ljudstvo, potem imajo tudi nasprotni listi in poslanci prav!

(„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“) je povodom svojega zborovanja v Kranju brzojavno presvetlemu cesarju izrazila svojo vero udanost ter prejela Najvišjo zahvalo. Predsednikom je bil izvoljen g. A. Ribnikar, nadučitelj v Dolenjem Logatcu.

(Ustanovna veselica) pevskega društva „Ljubljane, ki bode jutri na Koslerjevem vrtu, obeta povsem ustreči zahtevam. Pomnoženi, iz 18 članov obstoječi odbor trudi se pošteno, oskrbeti vse potrebno. Izmej sedmih odsekov, v katere je imenovani odbor razdeljen, odlikujeta se dekoracijski in veselični odsek. Prvi omislil je marsikaj, kar bode p. n. obiskovalce zares iznenadilo; ta pa je že tako sestavljen, da bode izvršil svojo nalogo v vsestransko zadovoljnost. Člani - pevci pa tudi nečejo zaostati, nego pokazati hočejo, da so pristopili v pevsko društvo z namenom, posvetiti se petju ter v teku časa pomnožiti število dobro izvežbanih pevcev. Po točni, vestni udeležbi pevske vaje soditi — nad 50 jih vedno zahaja k pevskega skušnjam, katere vodi z le njemu lastno spretnostjo in požrtovalnostjo mestni učitelj gospod Josip Cepuder — završila se bode napominana veselica nepričakovano dobro. Opravičeno je tedaj pričakovati mnogobrojne udeležbe, katere je društvu gledé na trudapolne, z gmočnimi žrtvami združene priprave le iskreno želeli. Cenjeni udje so prosti vstopnine.

(Zanimiva najdba.) Pri Bervkah v vrhniški okolici so te dni našli na močvirju precéj veliko in zelo staro ladijo.

(Muzej avstrijskega dela.) V 127. številki poročali smo, da nameravata nižje avstrijsko obrtno društvo in ravnateljstvo c. kr. tehnološkega muzeja ustanoviti muzej avstrijskega dela. Ustanovni odbor obrača, kakor smo izvedeli iz nadaljnjega naznanila trgovske in obrtniške zbornice, posebno pozornost na sledeče skupine, na katere se je v napominanem muzeju v prvi vrsti ozirati: I. Kemija, živila, industrija. II. Tekstilna in oblačilna industrija. III. Usnjarski obrt in industrija za izdelke iz surovega blaga in iz kavčuka. IV. Lesna industrija. V. Keramična industrija in obrt za kamenite izdelke. VI. Metalna industrija. VII. Izdelovanje strojev in inženirstva. VIII. Znanstveno in kirurško orodje. IX. Elektrotehnika. X. Glasbeni instrumenti. XI. Papirna industrija in grafične umetnosti. XII. Drobnina. Trgovska in obrtna zbornica ponavlja svojo prejšnjo prošnjo prosi, da vsakdo, ki ima kako orodje, model, stroj, pripravo ali izdelek avstrijske industrije, kateri ima za zgodovino avstrijskega dela v tehničnem oziru kak pomen za imenovani muzej in ga proda ali daruje v ta namen, da ji blagovoli to naznaniti.

(C. in kr. ministerstvo vnanjih rečij) naznanilo je vsled poročila c. in kr. konzulata v Cettenu tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da se tekom meseca junija t. l. otvori v Nimes-u na Francoskem industrijsko-trgovinska, poljedelska in vinorejska razstava ter razstava cvetlic in zelenjadi. Razstavni predmeti vsprejemajo se od 1. junija dalje in jih je pošiljati franko pod naslovom: „M. le Directeur-délégué de l'Exposition à la Mairie de Nimes ou à son bureau rue Tedenat, 5.“

(Utonil) je dne 9. t. m. v Savinji pri Latkovi Vasi 16 let stari Jožef Hren, doma v Braslovčah, rojen v Nazarjih.

(Razdivjanost.) Slabo zuamenje so mnogi umori in samomori, ki se godé tako pogosto po deželi. Tako so dne 8. t. m. našli ustreljenega hlapca Flor. Zoreta v Lazih pri Kamniku. — Minolo sredo sta se sprli Frančiška Kraljič in Alojzija Jeršin s Spod. Golega v ljubljanski okolici. Jeršin je Kraljičevo s toliko silo vrgla na tla, da je ta drugi dan umrla vsled padca.

Narodno gospodarstvo.

Doneski k razvoju obrta pa tehnološki obrtni muzej na Dunaju.

(Dalje.)

Na Laškem je 64 zavodov za obrtne stroke, za njih vzdrževanje izdaja država vsako leto 354.500 frankov. Najznameniteje šole so v Neapolu, Milano, Komu, Turinu, Padovi in Rimu. Tehnični elementarni pouk je vpeljan v vseh mestih, celo v manjših

krajih. Obrtne srednje šole so le v večjih mestih; strokovne šole za posamezne oddelke imajo le Benetke, Genova in Turin. Centralni muzej v Rimu ima nalogo, vse zavode za umetni obrt s potrebnimi učnimi sredstvi preskrbeti.

Razvoj obrtnih šol v Avstriji natančneje popisati zdi se mi potrebno ne samo za to, ker se za nje bolj zanimamo, ampak tudi radi tega, ker so služile deloma tudi drugim državam za vzor. Obrtna šola se je pri nas razvila iz ljudske šole. Ko so bile za vlade cesarice Marije Terezije ustanovljene prve ljudske šole z namenom, da bi si ljudstvo pridobilo najpotrebnejših ved za življenje, pokazal se je kmalu dober sad te naredbe, ob enem pa tudi potreba, začeto delo nadaljevati. Kot nadaljevanje ljudske šole so se ustanovile obrtne in nadaljevalne šole; z njimi se je povzdignila splošna omika in pokazala neka mer v obrtni vedi. Za vlade cesarja Jožefa II. je postala ljudska šola zavod za vzgojo gospodarskih močij; to kažejo zlasti ustanovitve večjega števila industrijskih šol; tako je imelo Češko 1790. leta 232 ljudskih šol v zvezi z industrijskimi šolami. Za cesarja Franca I. ste bile ustanovljeni dve tehnični šoli, jedna l. 1806 v Pragi, druga pa l. 1815 na Dunaji, toda obe ste služili le višji industriji in inženirstvu: zur obersten Ausbildung in den exacten Wissenschaften und gewerblichen Künsten. Zato pa se je čutila zopet kmalu potreba po zavodih, kakor jih rabi večina meščanstva za izobrazbo v obrtni stroki. Po statutu iz leta 1851 so se organizovale realke v zvezi s takozvanimi nadaljevalnimi šolami. Naloga realke je bila takrat dvojna: učence pripraviti za višje šole, dati priliko, da se izobrazijo na tehničnem polju ter si pridobé najpotrebnejših ved za svoj poklic. Ko so pa bile leta 1868. realke le kot pripravljalne šole za višje strokovne šole: politehnične, gozdarske, rudarske akademije itd. organizovane, pokazala se je v kratkem času tako živa potreba duševno izvežbanih močij za obrtno stroko, da je bilo pričakovati neizogibnega popolnega propada obrta. Ta kritični položaj je došel do vrhunca l. 1873, ko je bila svetovna razstava na Dunaju. Tu se je pokazalo najjasneje, koliko so drugi narodi pred nami, koliko se z dobrimi zavodi, s pridnostjo in delarnostjo doseže; inozemski izdelki pred vsemi pa francoski so domače po dovršenosti daleč presegli. To se je izprevidelo, ob enem pa tudi, da je treba s treznim in vstrajnim delom dovesti domači obrt do boljše bodočnosti. Že leto pozneje je pričelo ministerstvo z organizacijo državnih obrtnih šol. Naloga takega zavoda je: decentralizacija tehnično in umetniško izobražene inteligence, razširjevanje idej in znanosti na publicističnem potu in po ustnem pouku. — Že nekaj prej je bil ustanovljen po angleškem vzoru avstrijski muzej za umetnost in industrijo; sedaj pa se mu je pridružila še obrtna šola za umetne izdelke ter postala kmalu večjega pomena, kakor muzej sam. Muzej ima veliko zbirko slavnih del od stare do najnovejše dobe s posebnim ozirom na dekorativni del; tu je razstavljeno razno pohištvo, krasni gobelini, izdelki iz stekla, porcelana, faience itd. Navadno je tu tudi razstava najnovejših izdelkov, katero prirejajo prve avstrijske firme za umetni obrt. V šoli se uči risanje (zlasti dekorativno), slikanje, modeliranje, rezbarstvo, kemijo, zgodovino umetnosti in druge z umetnim obrtom v zvezi stoječe vede; poseben ozir se jemlje tu na dekoracijo ali obliko izdelkov. Kot analitični institut muzeja za umetnost in industrijo pa je bil ustanovljen leta 1879 tehnološki obrtni muzej; zavod, v katerem se ozira posebno na materijelno svojstvo izdelkov, ne pa na njih opremljenje. Radi tega je za nas ta zavod mnogo večjega pomena kakor oni.

(Dalje sledi.)

Raznoterosti.

— Slaba letina proti letos nekaterim krajem na Gorenje-Ogorskem. Ozimnina je pozebla, jaro žito je pa vzela slana in pobila toča. Tudi miši močno uničujejo poljske pridelke. To je tem žalostnejše, ker je že lani bila v teh krajih slaba letina.

— Žalostni časi za odvetnike nastopili so v Kijevu na Ruskem. Število pravnih civilnih in kazenskih se je zadnji čas pomanjšalo za več nego polovico. Prebivalci so prišli do prepričanja, da je bolje z lepo se pobotati, kakor pa tožiti.

— Prva šola za zobozdravnike odprla se meseca avgusta v Moskvi. Sprejemali bodo v to šolo dijake, ki so dovršili šest razredov srednjih šol. Ta šola bode trajala 2½ leta. Da se taka šola osnuje, ni nč posebnega, posebno je le to, da bodo vaujo vsprejemali tudi ženske. Mi si vsaj misliti ne moremo, da bi zobe dreti bil primeren posel za nežne roke kake gospodičine.

— Vojska iz generalov in častnikov. Argentinska vojska v Južni Ameriki ima 8 kornih, 10 divizijskih in 25 brigadnih generalov, 1375 častnikov in veliko število podčastnikov. Vsa vojska vkupe pa šteje v mirnem času 5800 mož. Na vsacega generala pride 134 mož, na vsacega častnika pa štirje prostaki. Ob vojnem času se pa vojska lahko pomnoži na 25 000 mož.

— Čudna pravda. Pred dvema letoma je v Malati zginil neki prodajalničar. Tedaj je pa bila v tem mestu ravno kolera. Da bi žena bitro

dobila njegovo premoženje, preskrbela si je neko mrtvo truplo in je proglasila za svojega moža. Ob boleznih trupel neso dobro pregledovali, temveč so vsacega hitro pokopali, ko je bil naznanjen, da je mrtev. Tako so tudi to truplo hitro izročili materi zemlji. Sodnija je potem ženi-vdovi hitro priznala premoženje. Pred nekaterimi dnevi je pa mož prišel iz Južne Amerike, kjer je živel dve leti. Žena ga neče poznati in trdi, da je njen mož umrl. Sedaj bode on moral pred sodiščem dokazati, da jeres on pravi njen mož.

— Kitajske žene. V angleščino prevedena je kitajska knjiga napisana pred 2000 leti, v kateri so navedena pravila, po katerih se je ravnavati kitajskim ženam. V njej se pripoveduje, da mora žena spoštovati moža kakor sebe in iti zanj v nevarnost. Za primero je navedena neka žena, katere moža so bili v hudi letini napali vojaki, da bi ga pojeli. Žena je pa vojake prosila, naj pusté moža, ki je suh, naj rajši njo pojedó, ki je debela in poleg tega še črnikasta. Črnikasti ljudje pa imajo posebno okusno meso. Vojaki so se res dali pregovoriti in so njo pojeli. Kitajski ženi je v pričo moža prepovedano kihati in kašljati.

Popolnem svilene fularde od 85 kr. do gl. 4-65 meter (do 450 raznih vzorcev, pisanih, kariranih itd.) razpoložljiva na kosove poštne in colnine prosto v hišo **tovarna za svilo G. Henneberg** (e. in kr. dvorni založnik) Zürich. — Vzorec z obratno pošto. — Pisma stanejo 10 kr. porto. 123 6 (6)

Telegrami.

Dunaj, 11. junija. Cesar in minister Kalnoky sta se vrnila iz Pešte.

Budimpešta, 10. junija. Krasna baklada in serenada sta završili slavnost. Cesar se je zvečer ob pol 10. uri vrnil na Dunaj.

Pariz, 10. junija. „Gaulois“ zahteva od vlade pojasnila, ali je resnična vest, da sta veliki knez ruski Konstantin in predsednik Carnot podpisala francosko-rusko zvezo.

Barcelona, 11. junija. Delavci se puntajo in so napali več hiš fabrikantov; bili so odbiti, žandarji so oprostili ujete tovariše, oklicalo se bode obsedno stanje.

Novi Jork, 11. junija. Harrison je soglasno od republikancev izvoljen kandidatom za predsednika.

Mineapolis, 10. junija. Med pristaši predsednika Harrisona in Blaine-a je bil pretep. Eden drugemu so raztrgali zastave.

Umrli so:

8. junija. Hedvika Eisel, zdravnikova žena, 68 let, Poljanska cesta 14, srčna kap. — Julijana Rozman, prodajalka, 52 let, Poljanska cesta 19, plućnica. — Janez Kristanc, delavec, 27 let, Ulice na Grad 12, jetika.

V bolnišnici:

8. junija. Jožef Sedlar, kajzarjev sin, 17 let, se je zadušil vsled epilepsije.

Tu je l.

9. junija.

Pri **Maliciu**: Blau, Gosehel, Graf, trgovci; Oberman; Ringel, Frimel, Spitek, potovalci, z Dunaja. — Erhart, potovalec; Neuman, trgovec; Schuster, tovarnar; Eisl, generalni ravnatelj železnice, s soprogo, iz Grada. — Stanrupoles, profesor, in Radakanakis, zasebnik, iz Aten. — Bolli iz Pulja — Kogolniceanu, graščak, s soprogo, iz Bukarešta. — Baron Codelli iz Trsta. — Hann iz St. Vida. — Ekert, trgovec, iz Londona. — Schleimer iz Kočevja. — Koman, župnik, z Gorenjskega. — Bock, nadinženir, iz Brna. — Supanz iz Celja. Radasavljevič iz Belega Grada. — Zechner in Brežic.

Pri **Stonu**: Vitez Mayer pl. Monte Arabico, fml., in vitez Alfred Mayer pl. Monte Arabico, stotnik konjice; Marheim s soprogo; Santrunk, kemik; baroninja Hasslinger, namestniškega svetnika vdova; Hofman in Stern, trgovca, z Dunaja. — Aufmuth, trgovec; Lukeschitz, antikvar; Parman, o. k. generalmajor, iz Grada. — Berger, trgovec z lesom, in Arenstein iz Zagreba. — Prophet, trgovec, iz Magdeburga. — Leitner, trgovec s kožami, iz Lienca. — Prettner iz Opatije. — Wagner iz Linca. — Kaplja iz Litije. — Tušek iz Novoga Mesta. — Rizvan iz Trsta. — Vesel, dekan, iz Trnovega. — Erjave, dekan, iz Vipave.

Pri **Južnem kolodvoru**: Itile in Neumec z Dunaja. — Junker in Kramer s hčerami iz Pulja. — Skumovic, posestnik, iz Gorij.

Pri **avstrijskem caru**: Fritsch, trgovec, iz Grada.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Motrina na 24 ur v milim.
opazovanja		razlomljena v mm	toplomera po Celsiusu		
10	7. u. jut.	734.1	15.2	brezv.	del. jasno
	2. u. pop.	733.7	22.2	sl. svzh.	
	9. u. zveč.	732.5	17.6	"	oblačno
Srednja temperatura 18.3°, ravno normalu					

Tržne cene v Ljubljani,

dne 11. junija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	—	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	5	80	Surovo maslo,	—	72
Ječmen,	4	39	Jajce, jedno,	—	2
Oves,	2	80	Mleko, liter,	—	10
Ajda,	5	53	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	4	71	Telečje	—	54
Koruza,	4	39	Svinjsko	—	64
Krompir,	3	57	Koštunovo	—	38
Leča,	11	—	Pišanece	—	55
Grah,	10	—	Golob	—	18
Fižol,	9	—	Seno, 100 kgr.	1	96
Maalo, kgr.	—	90	Slama,	2	14
Mast,	—	66	Drva trda, 4 kub. mtr.	6	60
Špeh svež,	—	56	" mehka,	4	50

Javna zahvala.

Odbor akad. društva „Trigl.v“ v Gradcu se tem potom toplo in iskreno zahvaljuje vsem p. n. udeležencem iz okolice šmarske in gostom iz oddaljenih krajev, sosebno pa narodnim p. n. damam in gospodom trgov. Šmarja in St. Jurja, ki so z res redko požrtvovalnostjo in neumornim trudom delovali na to, da se je naš izlet v Šmarje vzlic neugodnemu vremenu tako sijajno in vsestransko krasno obnesel. Nadalje se zahvaljuje odbor čast. g. županu trga šentjurskega, g. dr. G. Ipa-vicu, deželnega glavarja namestniku, g. dr. Jurteli, predsedniku šmarske čitalnice, g. kapelanu Šabucu, in gg. pevcem iz Šmarja pod vodstvom g. nadučitelja Jurkoviča, in sl. celjskemu kvartetu na blagovljnem sodelovanju.

Srečna zahvala tudi g. drd. Hugonu Kartinu, ki se je toliko potrudil za svoje brate Triglavane!

V Gradcu, dne 9. junija 1892.

Za odbor:

Drd. Ivan Jenko,
tačasni predsednik.

Jos. Fäganelj,
tačasni tajnik.

Razpis službe.

Na novoustanovljenem zabavišču družbe sv. Cirila in Metoda na Greti pri Trstu razpisuje se

služba otroške vrtnarice

z letno plačo štiri sto (400) goldinarjev.

Nekolekovane prošnje s sposobnostnimi soričevali pošiljajo naj se do 20. junija t. l. pod naslovom:

3-2

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

V Ljubljani, dne 6. junija 1892.

Izdelovateljja najraznovrstnejših in raznobarvenih 239 15-7

peči iz glinaste snovi
in
kahljic za štedilna ognjišča

Uran in Večaj,

v Igriški ulici šte. 8 v Ljubljani
(v hiši gđc. Seunikove)

priporočata prečast. duhovščini in sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo bogato zalogo. Povabita tudi one, ki se zanimajo, na ogled svoje delavnice in zaloge res izvrstnega, trpežnega v njihovo stroko vstevajočega se blaga.

Cene so jako nizke, ker se zadovoljiva z malim dobičkom.

Tinktura zoper kurja očesa

Najvarnejše in najboljšo sredstvo, da se odpravijo kurja očesa, zagnanci in žulji. Na kurje oko ali na zagnanec se skozi 5-6 dni ta tinktura zjutraj s čopičem, ki je v steklenici, dobro namaže, ko to preteče, se vzame mlačna kopel, potem se kurje oko lahko z nohti izvzame. — Steklenica stane 25 kr., 10 steklenic 2 gld. 264 2

Piccolijeva lekarna „Pri angelju“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(12) 42 zobozdravnik (5)
pri Hrdeckega mostu I. nadstr.

Primerna darila za Binkoši

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje **J. GEBÄ,**

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhovščino in sl. občinstvo na ogled svoje **velike izborne založne** najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stojalom in ur budilno (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verižih, prstanov in uhanov.

Gene žepnim uram so naslednje:

Najfinije nikelnate ure	od gld. 3-80 do	6—
" srebrne ure s ključem	" 7-50 "	10—
" srebrne remontoir-ure	" 7-50 "	12—
iste z dvojnimi oklepom	" 9— "	18—
zlate ure za dame	" 16— "	85—
zlate ure za gospode	" 24— "	130—

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzlic temu, da predajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo. — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 17-4 205 38 10

Ilustrovani ceniki na željo gratis in franko.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani usojam si velečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom, patronom in cerkvenim dobrotnikom uljudno naznaniti, da sem s dnem 1. maja t. l. premestil svojo

delavnico cerkvenega orodja

iz Poljanske ceste št. 3

na Poljansko cesto št. 8.

Zahvalim se ob enem dostojno za meni dosedaj v obilici izkazano naklonjenost ter prosim, da mi blagovolijo tudi v bodočnosti č. gg. naročevalci nakloniti potrebna pasarska dela; jaz pa se bodem trudil, da z dobrim, poštenim delom, nizko ceno in točno izvršitvijo opravičim zaupanje ter si tako pridobim vedno širši delokrog. — Priporočuje se v mnogobrojna naročila, beležim

velespoštovanjem

Ivan Kregar,

274 25

pasár in srebrar,

v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8.

Vincenc Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice 9,

se najuljudneje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

kakor: altarjev obhajilnih miz itd.,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših obrisih prav lično iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihi spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljnega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

starbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. 252 6-4

Filijalo sem popolnoma opustil.

J. BENDIK-a v Št. Valentinu

patentovana nepremočna mast za usnje

je najbolje sredstvo v ohranitev usnja za obuvala, konjske oprave itd. itd., s katero se lika usnje brez uporabe krtače. Bendikovo mast za usnje uporabljajo cesarski zavodi in vojaška oskrbovališča z izrednim uspehom in zadovoljstvom. (279) (10-2)

V Ljubljani dobiva se pri trdki Schussnig in Weber v Špitalski ulici.

Pozor! Pri nakupovanju zahteva naj se izrečno Bendikovo mast za usnje, ker le BENDIK je upravičen v Avstro-Ogrski v izdelovanje te masti.

Velika zaloga

vsakovrstnega žita, sočivja, isterskega in kraškega brinja ter družih deželnihi pridelkov je na prodaj po najnižjih cenah s točno in pošteno postrežbo pri

Ivan-u Knez-u

v Ljubljani. (276) (8-3)

Marije Terezije cesta šte. 3.

Sargove glycerinske specialitete.

Od kar jih je izumil in uvel F. A. Sarg, rabijo jih Nje velečastva cesarica in drugi člani Najvišje cesarske hiše in mnoge tuje knežje rodbine. Priporočajo je prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, dvojni svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zdravnik za zoba Thomas na Dunaju, Meister v Gotthi itd.

Glycerinovo milo v papirji, kapicah, blanjicah in škatljenah. — Medno glycerinsko milo v lepenki. — Tekoče glycerinsko milo v flakonih. — Toiletno karbolno glycerinsko milo. — Eucalyptus glycerinsko milo. — Glycoblazol (sredstvo za pospeševanje rasti las). — Chininsko-glycerinska pomada. — Glycerinska crème. — Toiletni glycerin itd. itd. (1420) 9

KALODONT, zdravstvenoeblastveno pre-skušena zobna crème.

F. A. Sarg-a sin & comp., c. in kr. dvorni zalagatelji na Dunaju.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

Usojava si ponujati:

opeko z zarezo za streho I. vrste

(Strangfalzdachziegel), 1000 komadov 45 gld.,

opeko z zarezo za streho II. vrste

1000 komadov 33 gld.,

zraven spadajoče žlebake z zarezo po 20 kr. komad.

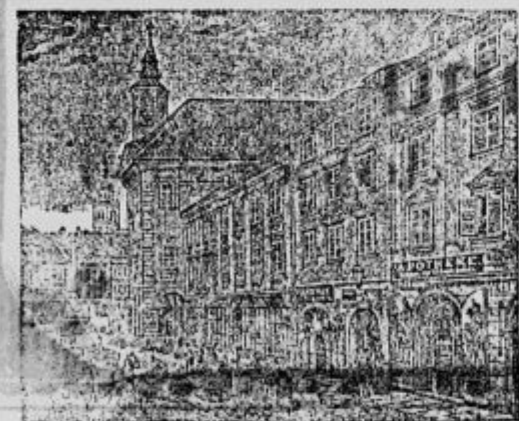
Za trpežnost jamčeva tri leta tako, da, kar bi se utegnlo razzebsti te opeke, jo nadomestiva z novo brezplačno.

Na zahtevanje sva pripravljena poslužiti z vzorci. Prodaja in zaloga je:

Konjušni trg št. 10 v Ljubljani.

(278) (8-3)

Knez & Supančič.

Za bolne in zdrave

je najboljša hranilno sredstvo, silno potrebno za zdravje, priznано od zdravnikov kot „izvrstno“ in od mnogih bolnikov s spričali najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitek s 1/2 kg. volja 30 kr. — Jako ceno pridejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri Ubaldu pl. Trnkóczy-ju, lekarnarju v Ljubljani; na Dunaju imajo zalogo lekarnarji: Viktor pl. Trnkóczy, V. okraj, Hundstürmerstrasse 113; dr. Oton pl. Trnkóczy, III. okraj, Radetzkyplatz 17; Julij pl. Trnkóczy, VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradcu (Stajarsko) Vendelin pl. Trnkóczy, lekarnar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupoli itd.

(1391) Prekupci imajo obilen rabat. (19)

Elegantne solnčnike

navadne vrste nejše iz zanesblaga v največ po čudovito dobro poznata

Trpežno izdelane dežnike

in najelegantlivo dobrega izberi priporoča nizkej ceni tvrdka

L. Mikusch

213 6-6

15 Mestni trg v Ljubljani Mestni trg 15.

Naročila na **kostumne solnčnike, popravila in preoblađanja solnčnikov in dežnikov**, izvršujejo se najvestnejše in poceni. — Po pošti došla naročila sprejemajo in izvršujejo se točno proti povzetju.

Razprodajalcem so natančno razvršeni ceniki franko na razpolago.

Na I. in na II. mestni deški petrazrednici v Ljubljani s slovenskim učnim jezikom je stalno popolniti po jedno novoustanovljeno

učiteljsko mesto

s službenimi prejemki, kakor jih določuje zakon z dne 29. novembra 1890, dež. zak. št. 23, mestnim učiteljem v III. plačilni vrsti.

Prošnje za ti dve službi, katere je vlagati po predpisnem pot. prejema do 4. julija t. l.

podpisano šolsko oblastvo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,
dne 4. junija 1892.

Št. 11521.

Razglas.

(286 8-1)

V sredo, dne 15. t. m., ob 11. uri dopoldne se bode pri podpisnem magistratu potom javne dražbe prodal

materijal sedaj mestnega poslopja „Igrišče“

v Igriških ulicah št. 1 pod pogojem, da kupec v določenem času na svoje troške podere postopie in odstrani dobljeni material.

To se daje na znanje z dostavkom, da se do določene časa sprejemajo tudi pismene ponudbe, in da je natančneje pogoje dražbe izvedeti ob navadnih uradnih urah pri podpisnem magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 9. junija 1892.

Št. 12242.

Košnja v najem.

(285 1)

V ponedeljek, dne 13. t. m., dopoldne ob 9. uri se bode

košnja mestnih senožetij

pod gradom Tivoli po očitni dražbi za leto 1892 kosoma oddala v najem. Dražba se bo pričela ob 9. uri dopoldne na senožetih v Lattermanovem drevoredu poleg vojaške oskrbovalnice.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 10. junija 1892.

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 38 24-23

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Razprodaja

Pozor!

Gospo-

dinje

Pozor!

(29) 42

V prodajalnici

Andr. Druškoviča
v Ljubljani,

Mestni trg št. 9/10

dobiva se po najnižji ceni

najboljša modrobela posteljenjena ploščevinasta

kuhinjska posoda

Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni.

S tem ponuja se p. n. gospod. nam., prečast. duhovščini, gostilničarjem, predstojništvom bolnišnic itd. najboljša prilika svojo hišno in kuhinjsko orodje po ceni spopolniti ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste od gl. 15.— do gl. 200.—

Vnanja naročila izvrše se takoj.

Menjalnica J. C. MAYER

ima čast naznaniti ustanovo

giro-oddelka

kar naj p. n. občinstvo blagovoljno vzame na znanje.

251 6-6

Imovina v giro-računu

se obrestuje, dokler se drugače ne določi, po 3% pro anno.

(Pojasnila za giro-oddelek se dobivajo brezplačno v menjalnici bančne hiše.)

Dunajska borza.

Dne 11. junija.	
Papirna renta 5%, 16% davka	95 gld. 85 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	95 " 45 "
Zlata renta 4%, davka prosta	112 " 85 "
Papirna renta 5%, davka prosta	100 " 90 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	993 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	320 " 75 "
London, 10 funtov strl.	119 " 40 "
Napoleonor (20 fr.)	9 " 48 "
Cesarski cekini	5 " 67 "
Nemških mark 100	58 " 50 "

Dne 10. junija.	
Ogerska zlata renta 4%	110 gld. 50 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 " 65 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	141 " — "
5% državne srečke l. 1860., 190 gld.	151 " 50 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	183 " — "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 25 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2 %	100 " 50 "
Kreditne srečke, 100 gld.	189 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	63 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. 25 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 " 70 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	63 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	64 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2935	— " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	100 " — "
Papirni rubelj	1 " 24 "
Laških lir 100	46 " — "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzelle štev. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2 % zastavna pisma peštanske ogerske komercialne banke.

4 1/2 % komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Državna dobrodelna loterija.

Žrebanje dne 23. junija.

Glavni dobitnik 60.000 gld.

v 4% ogerskih zemljiščnodveznih obligacijah.

1 srečka gld. 2.—; 2 srečki le gld. 3.60; 5 srečk le gld. 9.—; 10 srečk le gld. 17.—.